

ἄπλετος αἴγλη καὶ πάγκαλος χρυσῆ δόξα. Κατόπιν, οὐδέν· τὸ πᾶν ἐσθέρ-
σθη διὰ παντός ἐν τῇ ἀπολύτῳ νυκτὶ τοῦ ἀληθοῦς ὕπνου.

*
**

Ἐκοιμήθην πολὺ κατόπιν τοῦ ὄνειρου τούτου, —μίαν, δύο ὥρας δὲν
γνωρίζω· ὅτε ἠγέρθην καὶ ἐπανήλθον αἱ σκέψεις ἐνεθυμήθην τ' ὄνειρόν
μου καὶ ἐνδόμυχος συγκίνησις, πίεσις ἀσυνήθης τῆς καρδίας μὲ κατέ-
λαβε. . . Ἐν τῇ μνήμῃ ἐπανεβλεπον κατ' ἀρχὰς τὸ ὄραμά μου κατὰ
τὴν στιγμὴν τῆς ἐντάσεώς του, ὅτε δηλ. ἐσκέφθην ἐκείνην ἀναγνωρί-
σας τὸν μεγάλον τῆς πῖλον ἐπὶ τῆς ἔδρας καὶ τὸ μέρος ὅπου ἐφάνη ὅπι-
σθέν μου. . . Κατόπιν ἀνεπόλουν βραδέως τὰ ἐπίλοιπα : τὰς τόσον
ἀκριβεῖς λεπτομερείας τοῦ γνωστοῦ μοι οἰκήματος, τὴν γυναῖκα τὴν
μᾶλλον ἠλικιωμένην ἣν διείδον ἐν τῇ σκοτίᾳ, τὸν περίπατον ἐν τῇ ἐρήμῳ
ἐκείνῃ ὁδῷ, τὴν θαυμασίαν τῆς ἀγαπητῆς κόρης πτῆσιν, ἧτις κατεσύν-
τριψε τὴν καρδίαν μου. . . . Ποῦ λοιπὸν ἠγάπησα πάντα ταῦτα ;
'Ανεζήτουν ταχέως ἐν τῷ παρελθόντι μετ' ἀνησυχου τινος θλιβεραῖς ἀδη-
μονίας, βέβαιος ὅτι θ' ἀνεύρισκον. . . .

*
**

Ἡ ἀνθρωπίνη κεφαλή εἶναι πλήρης ἀναριθμητῶν ἀναμνήσεων, συσο-
ρευμένων συγκεχυμένων· ὑπάρχουσιν ἐν αὐτῇ χίλια ἴνες συνεσφιγμέναι
ἐν τοῖς σκοτεινοῖς θαλάμοις τοῦ ἐγκεφάλου ἀφ' ὅπου δὲν θὰ ἐξέλθωσι
ποτέ. Ἡ μυστηριώδης χεὶρ ἢ κινῶσα καὶ περιστρέφουσα ταύτας συλ-
λαμβάνει κάποτε τὰς πλέον ἀλησιμονήτους καὶ τὰς φέρει εἰς τὸ φῶς
κατὰ τὰς ἡρέμους στιγμὰς αἵτινες προηγούνται τοῦ ὕπνου. Αὐτὴ ἣν
διηγοῦμαι δὲν θὰ ἐπανέλθῃ ἴσως ποτὲ πλέον ἀλλὰ καὶ ἂν ἐπανέλθῃ,
ἐτέραν τινα νύκτα, πάλιν δὲν θὰ μάθω τι πλείοτερον περὶ τῆς παρθένου
ἐκείνης ἀφοῦ καὶ ἐν τῇ ζωῇ αὐτῇ ἦτο τὸ διηγετικὸν ὄνειρόν μου.

(1893)

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Γ. ΜΑΝΤΖΑΒΙΝΟΣ

ΤΟ ΚΑΣΤΡΟ ΤΗΣ ΩΡΑΙΑΣ

(ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΙΣ)

Σπυρίδωνι Δε Βιάζη

I

ΑΙΣ θύραις ἄνοιξε καὶ παραδώσου
Φράγκα πεντάμορφη καὶ λυγερή,
'Ἀσκέρι ἀτρόμητο θωρεῖς ἐμπρὸς σου,
Σὲ περιζώσανε παντοῦ οἱ ἐχθροί

Κύττα 'ς τὸ κάστρο σου μ' ὄρμη πηδᾶνε
 Ἄλογ' ἀράπικα πῶχουν φτερά,
 Πρωτοπαλλήκαρα γιὰ ἰδὲς χουμᾶνε
 Μὲ τόλμη ἀνίκητη μὲς 'ς τὴ φωτιά

Τὰ χέρια κύτταξε πῶς πολεμοῦνε,
 Ἄθαφτα σώματα γιὰ ἰδὲς σωρούς,
 Κοράκια ἀχόρταγα γοργὰ πετοῦνε
 Καὶ φοβερίζουνε τοὺς ζωντανούς.

Παντοῦ εἶναι θάνατος, παντοῦ εἶναι φρίκη,
 Παντοῦ τὰ βόλια σου μᾶς πλημμυροῦν,
 Μὰ οἱ λιονταρόψυχοι πάντα τὴ νίκη
 Μὲ πόθο ἀμέτρητον ἀκαρτεροῦν.

Κανείς δὲ δειλίασε, κανένα χέρι
 Δὲ μένει ἀκίνητο 'ς τὴ συμφορά,
 Σὰν πύργος στέκεται κάθε ξυφτέρει
 Κι' ἐμπρὸς 'ς τὸ θάνατο χαμογελά.

«Σημαίαις καὶ φλάμπουρα γιὰ τέτοια νίκη
 Θὰ κυματίζουνε τρομακτικά,
 Κανένα τούρκικο ποτὲ σαρίκι
 Φράγκα περίφανη δὲ προσκυνᾷ».

Παλεύουν οἱ ἄπιστοι χρόνια περίσσια
 Μὲ μιὰ μαρμάρινη χρυσῆ ὠμορφιά,
 Ποῦ μεσ' 'ς τὰ στήθη της τὰ λιοντάρισσια
 Κλεῖ τρυφερότατη κι' ἄθῶα καρδιά.

Μόνο τὰ στήθια της εἶναι γυναίκεια
 Τ' ἀχνό της πρόσωπο κ' ἡ φορεσιά
 Μὰ μεσ' 'ς τὰ μάτια της τ' ἀστροπελέκια
 Ἡ κόρη τᾶλαβε κληρονομιά.

Ψηλὰ 'ς τὸν πύργο της στέκεται μόνη
 Μὲ χάρι ἀσύγκριτη καὶ δὲ μιλεῖ,
 Ἐς τὸ κάθε βόλι της κ' ἓνα ξαπλώνει
 Καὶ μ' ἀναγάλλισι γύρω θωρεῖ.

Τὸ πλούσιο ροῦχο της ὄλο ἀρμενίζει
 Καὶ κυματίζουνε σγουρὰ μαλλιά,
 Μὰ μὲ τὸ μάτι της τρόμο σκορπίζει
 Μέσα 'ς τ' ἀδάμαστα κι' ἄγρια θεριά.

Ἵς τὸν πύργου ὀλόγουρα στέκει τ' ἀτκέρι,
 Τὰ βόλια πέφτουνε πυκνὰ πυκνά,
 Μὰ τὸ μαρμάρينو τῆς κόρης χέρι
 Θερίζ' ἀμέτρητα Τούρκων κορμιὰ.

Ἄλλος τ' ἀνάσκελα ἔς τῆ γῆ βροντάει,
 Σὰ σκύλος βυάζεται κι' ὄλο μουχτᾶ
 Ἄλλος μὲ μάνιτα ἔς τὸν πύργου ὀρμάει
 Καὶ πέφτει ἀπίστομα καὶ ῥοβολᾶ.

Ἡ γῆς ἀπὸ αἵματα μεμιᾶς γεμίζει,
 Τρόμος καὶ θάνατος τοὺς πλημμύρουῦν,
 Ἡ πείνα ἀμέτρητα κορμιὰ θερίζει,
 Τὰ χέρια ἀπόστασαν νὰ πολεμοῦν.

Ποιὸς ἀπὸ τ' ἄλογο βροντᾶ ἔς τὸ χῶμα,
 Ποιὸς ἀντρεϊεύεται νὰ σηκωθῆ,
 Ποιὸς τοῦ συντρόφου του δαγκάει τὸ σῶμα
 Πῶς δὲν ἠμπόρεσε ν' ἀντισταθῆ.

Τ' ἄλογ' ἀφρίζουε καὶ χλημητᾶνε,
 Τὸν κάμπο ἐθόλωσε καπνός, φωτιά,
 Ἐδῶ πατήματα ἔς τῆ γῆ ἀντηχᾶνε
 Ἐκεῖθε λάμπουε γυμνὰ σπαθιά!

«Τοῦρκοι περίφανοι μὴ κινήθητε»,
 Ἡ κόρη ὀλόγαρη λέει ἔς τοὺς ἐχθρούς,
 «Ἐμπρὸς ἔς τὰς τάξεις σας μετρηθῆτε
 Πόσους ἐσώριασα χάμου νεκρούς»

Τοῦ κάκου οἱ Μπέιδες μὲ περιφάνεια
 Τρίζουν τὰ δόντια τους τρομακτικά,
 Λάμπουν ἔς τὰ χέρια τους τὰ γιαταγάνια
 Κι' ὄλο φωνάζουε, φωτιά φωτιά!

Κανεὶς τῆ θέσι του, κανεὶς δὲ ξέρει,
 Ὅλοι βουβαίνονται ἔς τῆ προσταγή,
 Φτερά ἔς τὰ πόδια τους, φτερά ἔς τὸ χέρι,
 Τρόμος ἀκράτητος τοὺς ὀδηγεῖ.

Εἶναι ἀπὸ φλάμπουρα γεμάτοι οἱ κάμποι,
 Ὁ Τοῦρκος κείτεται χάμου νεκρός,
 Τὸ Μισοφέγγαρο τώρα δὲ λάμπει,
 Ἵς τὸ κάστρο ἀτάραχα λάμπει ὁ σταυρός.

«Ἀλλάχ! βοήθα μας! Ἀλλάχ! φωνάζει,
 Πρωτοπαλλήκαρο μὲ προσταγή,
 «Ἐμπρὸς ἔς τὰς τάξεις σας τί σᾶς δειλιάζει;
 Θὰ τὴν νικήσομε τῆ λυγερῆ.

« Ἄν ἐφωλιάσανε τ' ἀστροπελέκια
 Ἔσ τὰ δυὸ τὰ μάτια της τὰ γαλανά,
 Ὅμως τὰ στήθη της εἶναι γυναίκεια,
 Τ' ἀχνό της πρόσωπο κι' ἡ φορεσιά.

« Τοῦρκος περίφανος δὲν θὰ μπορέση
 εἰς τὴν πεντάμορφη ν' ἀντισταθῆ
 Γυναίκειο φόρεμα κι' ἂν δὲ φορέση
 Κρύφτοντας τ' ἄρματα καὶ τὸ σπαθί».

Ἔω, κακοροϊζικοι ποτὲ τὴ νίκη
 Δὲν τὴν ἐλάβετε κληρονομιά,
 Ἔχετε σύντροφο πάντα τὴ φρίκη,
 Τὸ μῖσος τ' ἄσπονδο, τὴν προδοσιά.

3

« Σὲ κάμπους ἔρημους μὲ σέρνει ἡ μοῖρα
 Κι' ὄλοι μοῦ δείχνουνε σκληρὴ ψυχὴ
 Ἄνοιξε, ῥήγισσα, σ' ἐμὲ τὴ θύρα
 Ποῦμαι ἐτοιμόγεννη καὶ μοναχὴ.

« Δὲν ἐκλονίστηκε μὲ τὰ κανόνια
 Κ' ἔμεινε ἡ θύρα σου πάντα κλειστή,
 Θ' ἀνοιξῆ, ῥήγισσα ἔς τὴ ψυχοπόνια,
 Ἔς τὴν ἐτοιμόγεννη θὲ ν' ἀνοιχτῆ».

Ἄπὸ τὸν πύργο της γύρω κυττάζει
 Καὶ πόνο αἰσθάνεται μέσ' ἔς τὴν καρδιά,
 Νὰ φέρουν γλήγορα μὲ βιά προστάζει
 Τὰ διαμαντόπλεκτα χρυσὰ κλειδιά.

Ἡ θύρα ἀνοίγεται καὶ μέσα μπαίνει
 Ἄσκέρι ἀμέτρητο, τρομακτικό,
 Ἡ κόρη ῥίχνεται σὰ μανιωμένη
 Παλεύει ἀδιάκοπα μὲ τὸν ἐχθρό.

Παλεύαν οἱ ἄπιστοι γρόνια περίσσια
 Μὲ τὴ μαρμάρινη χρυσῆ ὠμορφιά,
 Ποῦ μεσ' ἔς τὰ στήθη της τὰ λιονταρίσσια
 Ἔκλειε γλυκύτατη κι' ἄθῳα καρδιά.

Ἄπιστοι κρύψετε τὸ γιαταγάνι
 Κι' ὁ κόσμος στέκεται καὶ σᾶς θωρεῖ,
 Ὅπου κρυφτήκατε σ' ἓνα φουστάνι
 Γιὰ νὰ νικήσετε μιὰ λυγερή.

Ἐν Ζακύνθῳ Αὐγούστος 1893.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΑΡΤΩΚΗΣ